

man naaer alligevel den attraaede Gensartethed i Befattningen, man faaer alligevel Leilighed til at lade Folk gaae omkring paa Bornholm og see, om der brændes i 4 eller 3 Dage, og om den rigtige Brænderiplan bliver fulgt, man faaer alle disse Herligheder, og man kommer ikke i nogensomhelst Strid om Godtgjørelsen, heller ikke med Brænderiprivilegierne, og man lader Kong Frederik den Tredie hvile i Ro og Fred og alle hans Efterfølgeres Ord staae ved Magt. Jeg synes, at naar man paa eengang ved et saa simpelt Middel kan vinde saa store Formaal, saa er det dog vistnok ikke værdt at kaste dette Middel fra sig.

Finantsministeren: Naar der i Almindelighed her er paaberaabt Bornholms saakaldte Privilegier, som Støtte for at Bornholmernes Afgiftsfrihed i Henseende til Brændeviinsbrændingen skulle vedblive, eller ialtsald som Støtte for, at den kun skulde ophøre mod fuld Erstatning, saa maa jeg derimod sætte den simple Grundring, at vedkommende høiere administrative Autoriteter, som i sin Tid have gjort Underfølgelsen af disse Privilegier til Gjenstand for deres Overveielse, alle ere komne til det Resultat, at disse Privilegier ingenlunde hjemle det, som Bornholmerne ved enhver Leilighed føre i Munden, at de hjemle; navnlig er det erkjendt af den i sin Tid høieste Justitsautoritet, at Forklaringen paa bemeldte Privilegier af 21. Septbr. 1770, aldeles ikke nævner Frihed for Brænderiafgiften imellem de Friheder og Benaadninger, som tilkomme Bornholm. Som en Følge deraf falder det hele Argument bort af sig selv, at der skulde i disse Privilegier indeholdes et Reiskrav for Bornholm, og som en Følge deraf kan jeg ogsaa ganske lade den Argumentation staae ved sit Værd, at den nærværende lovgivende Magt dog vistnok ikke vil negte at agte disse Privilegier, som af alle hedensfarne Konger i hele 200 Aar ere agtede. Jeg troer ikke, at den nuværende lovgivende Magt vil respectere disse Privilegier mindre end den forrige lovgivende Magt tilforn har respecteret dem; men jeg troer paa den anden Side heller ikke, at der er nogen Opfordring for den til at respectere dem i en høiere Grad end tidligere. Var den souveraine Magt vedbleven her i Danmark, tør jeg temmelig

stikkert indestaae for, at Bornholm, hvad Brændeviinsafgiften angaaer, ikke vilde være blevet behandlet bedre end nu er paatænkt. Hvad der er hjemlet Bornholm, og hvad der er in confesso ved alle Upartiffes Dom, som hidtil have undersøgt denne Sag fra Statens Standpunkt, det er, at Bornholm har i Henseende til et saadant nyt Afgiftsmaal, Krav paa en Lempelig Behandling. Hvorledes nu denne Lempelse er at forstaae, kan vel udøve en væsentlig Indflydelse paa Bestemmelsen af det her omhandlede Forhold, men kan paa ingen Maade reiskædiggjøre nogen Paastand fra Bornholms Side om, enten at blive aldeles fritaget for at deeltage i en Skat, som ansees for hensigtsmæssig, eller i at erholde fuldt Bederlag for denne Skat til evige Tider. Der er heller ikke af de ærede Talere, som have søgt i denne Henseende at stille sig paa Bornholms Standpunkt, fremhævet noget Datum, som skulde bevise, at de tidligere Friheder og Benaadninger indeholdt noget andet eller mere end det, man hidtil har antaget. Deres Argumentation træffer hovedsagelig det Resultat, vedkommende Autoriteter ere komne til, og der er endog i saa Henseende af en af de ærede Rigsdagsmand udtalt en temmelig stærk Dom over een af disse Autoriteter, men iøvrigt er der ikke fremhævet Andet eller Mere, der kunde komme i Betragtning ved denne Sags Afgjørelse, end det, som allerede har foreligget de administrative Autoriteter i sin Tid, og som findes opgivet deels i den trykte Opsats, som har været meddeelt samtlige Forsamlingens Medlemmer, deels i de denne Sag vedkommende Actstykker, der have været til det ærede Udvalgs Raadighed.

Hvad dernæst det Forslag angaaer, som den ærede Rigsdagsmand for Holbøks 2den District (Tscherning) har stillet, da er det et heelt andet, det støtter sig ikke paa Bornholms Privilegier, men det gaaer ud derfra, at det skal i og for sig være uhensigtsmæssigt at ville indføre Brændeviinsafgiften paa Bornholm. Dette er noget ganske andet; det staaer som sagt slet ikke i Forbindelse med Dens Privilegier, men stiller Sagen paa et heelt andet Standpunkt, men rigtignok tillige paa et ganske andet Standpunkt, end det, hvorpaa man baade